

VÄRLDENS BÄSTA MAMMA

EN VISUELL ANTI-DIKOTOMI

Examensarbete, Masterprogrammet i design 120 hp, Högskolan för Design och Konsthantverk, Göteborgs Universitet. Degree project, Masters programme in design 120 hp, School of Design and Crafts, University of Gothenburg.

RAPPORT/HANNA WESTBERG/2008

Examinator: Martin Farran Lee/Handledare: Sara Lund

FÖRORD

SEEK & DESTROY

*Scanning the scene
in the city tonight
We're looking for you
to start up a fight
There's an evil feeling
in our brains
But it's nothing new
you know it drives us insane*

*There is no escape
and that's for sure
This is the end we won't take any more
Say goodbye
to the world you live in
You've always been taking
but now you're giving*

Metallica

SAMMANFATTNING/ABSTARCT

SVENSKA

Med mitt examensarbete undersöker jag hur jag genom design och visuell kommunikation kan bidra till att synliggöra den mentala konflikt som skapas av de förväntningar och krav som både yrkesrollen och moderskapet innefattar.

Jag har arbetat med schablonmässiga objekt vars estetisk hänger samman med antingen yrkesrollen eller moderskapet. Genom ett urval av olika kontrastfulla objekt från de två rollernas materiella omgivningar arrangerar eller visualiserar jag olika situationer med hjälp av bilder. I bilderna gestaltas den mentala konflikten i fysisk form genom de olika objekten. Den slutgiltiga lösningen kommer att presenteras i ett utställningsformat som i sin helhet binder samman det visuella arbetet men som också associerar till innehållet som bilderna kommunicerar.

ENGLISH

With my exam work i look into how design and visual communication can contribute to visualize the mental conflict that is caused by the requirements of the professional role and the expectations of motherhood.

I have worked with objects that contains conventional esthetic values that symbolize the two different roles. The selection of the objects are based on opposite of the roles and their material surroundings. The objects will be arranged and visualized through different situations in my work. The visual work will give form to the mental conflict in a physical shapes through the objects. The final solution will be introduced through an exhibition context that brings the visual work together. It will also reflect the meaning of the content that the work communicates.

INNEHÅLL

Förord	2
Sammanfattning/Abstract	3
<hr/>	
INLEDNING	
<i>Förförståelse</i>	
Hur är det?	6
<hr/>	
BAKGRUND/FÖRUTSÄTTNINGAR	
Hur ser hur är det ut?	8
Världens bästa mamma förutsättningar	8
Estetiska och visuella referensvärldar	8
<hr/>	
PROBLEMSTÄLLNING	
Världens bästa mamma	10
Frågeställning	11
Syfte	11
Mål	11
<hr/>	
RESULTAT/LÖSNING	
<i>Resultat/de nya objekten</i>	
Övergripande färgval	12
Narrativa artefakter	12
Dockskåpeskontoret som objekt för iscensättande	12
<hr/>	
<i>Resultat/den visuella lösningen</i>	
Tvådimensionell visuell komposition av bild	14
Närvaro av frånvaro eller frånvaro av närvaro?	14
Dust bunny	15
Camo-shirt	17
On a mission to Mars	19
Utan titel	21
Bake over	23
Operation iceberg	25
Ta med sig hem till jobbet	27
Blofeld	29
What you eat don't make me shit 1	31
What you eat don't make me shit 2	31
<hr/>	
<i>Resultat/utställning</i>	
Rumslig installation	35
Världens bästa mamma publiceras	35
<hr/>	

AVSLUTANDE DISKUSSION

Diskussion	36
Den egna processen	37

REFERENSER

Litteraturlista	38
-----------------	----

BILAGOR

Bilaga #01 strukturen av det osynliga	
Bilaga #02 tidsanvändningen år 2000/01	
Bilaga #03 den handstickade katten	
Bilaga #04 tillkortakommanden	
Bilaga #05 från objekt till idé om objekt	
Bilaga #06 sociokulturella problem synliggörs genom design	
Bilaga #07 exempel på tillvägagångssätt för de nya objekten	
Bilaga #08 att hänga för utställning	
Bilaga #09 inspirerande litteratur som ej refereras i texten	

FÖRFÖRSTÅELSE

I min förförståelse berättar jag om min egen ingångspunkt till att arbeta med Världens bästa mamma som tema för mitt examensarbete.

HUR ÄR DET?

Under min föräldraledighet gick jag ofta runt med en tanke; *fruktansvärda ensamhet*, som upprepades som ett mantra inom mig. Jag skulle ju vara där ute någonstans också, prestera och förverkliga. Min fostran hade på inga sätt innefattat en förberedelse i denna uppgift att bli mamma. Det låg inte i min natur, det hade inte förts över i mina gener på något sätt. Jag fick långsamt bygga upp min nya identitet. Det som hände var att jag insåg att jag på många sätt fostrats in i en traditionell mansroll, samhället hade reglerat in mig i systemet för produktion men på vägen hade kunskapen om det reproduktiva livet setts som en egenskap som skulle vara en inneboende självklarhet hos mig den dagen jag blev mamma. Denna egenskap fick jag googla, läsa, fråga andra mammor och praktisera mig till. Det var alltså det här som förväntades av mig? Jag skulle vara både och. *Fruktansvärda ensamhet* blev tydligare, mer greppbar, fruktansvärda ensamhet blev en stor text i sening enbuske eller kanske i furu skalad från sin bark, snirklig och jätte stor, kanske jag skulle bygga den? Den skulle kunna stå vid Högsbokyrra bland alla gamla damer som log igenkännande mot mig och min bäbis på vägen från Ica till lägenheten, från lägenheten till tvättstugan, de visste vad jag menade, jag var antagen och inskriven i moderskapets institution. *Fruktansvärda ensamhet* blev snart luddig och vit som en handstickad mössa, när jag upptäckte vilket arbete och vilka kunskaper som ligger bakom omsorg i praktiskt utförande som jag tagit som en självklarhet hos andra.

När jag började skolan igen ändrade mössan form, först som en skugga som svävade ovanför mig vart jag än gick, en dag hade den skrivit *Världens bästa mamma* av det vita luddiga garnet och det var ju mitt eget dåliga samvete som jag tillverkat. Den här texten eller skuggan blev på något vis en symbol för mitt mentala ansvar eller min föreställning av vad en bra mamma ska vara som följde mig vart jag än gick. Kraven i yrkesrollen i förhållande till förväntningarna i moderskapet ändrade mina strukturella former, det ända som var och är utan rörelse är *önskan* om att uppnå balansen mellan dem. Denna önskan är ett slags stillastående kaos som präglar vardaglivet. I mitt examensarbete är det centralt att ringa in och gestalta den *mentala konflikten* mellan yrkesrollen och modersskapet som är karakteristisk för samtiden. I *Bilaga #01 strukturen av det osynliga* har jag gjort en teoretisk sammanställning om vad som händer med en kvinna som kallas mamma i förhållande till sin yrkesroll, till sin familj och bilden av den egna identiteten. Det finns också en bilaga som sammanfattar kvinnor och mäns tidsanvändning i korthet som bygger på praktiska studier från Statistiska Central Byrån och den förtydligar föreställningarna om vad en mamma är och tycks förväntas göra i *Bilaga #02 en sammanfattning från tid för vardagsliv*. Min ingång i examensarbetet bygger mycket på frustration, det kan med all säkerhet uppfattas som jag är extremt könsspecifikt i alla mina åsikter om i stort sett allt. Det här är inget som kommer att ta överhanden i mitt arbete som formgivare. Bilderna i resultatet utstrålar något annat som är mycket mer lekfullt och kommunikativt.

I mitt tidigare examensarbete arbetade jag med motsattsförhållanden, jag gjorde min mormor till konceptkonstnär, jag tog ut något privat i en offentlig miljö och gestaltade hennes arbete genom offentliga tekniker för att ge hennes verk ett annat värde. I det här arbetet har jag haft min utgångspunkt i en handstickad katt som min pojkväns farmor har gjort se *Bilaga #03 den handstickade katten*. Den sammanfattar all hennes omsorg och kunskap som förväntas finnas på ett självklart sätt. I min upptäckt av det moderna mo-

derskapet kom känslan först, sen en bild av en känsla i fysisk form som kändes greppbar och efter det kom sökandet efter underlag eller legitimitet för denna känsla och sist kom kunskapen om vilka mekanismer som styr mina och andras föreställningar om vad en bra mamma är och ska vara.

BAKGRUND/FÖRUTSÄTTNINGAR

Bakgrunden till mitt examensarbete och alla mina arbeten är att försöka reda ut något, strukturera något, göra något greppbart och sedan försöka kommunicera denna förståelse för detta någonting genom en visuell struktur. I det här arbetet har jag studerat de bakomliggande mekanismer som styr förväntningarna på det moderna moderskapet i förhållande till yrkesrollen och hur man kan kommunicera det genom bilder i utställningsform med hjälp av olika objekt och situationer.

HUR SER HUR ÄR DET UT?

Konsten att synliggöra

Att lyfta ut saker ur sitt naturliga sammanhang kan ibland tydliggöra hur något är, inte vad det är. Det skapar en möjlighet att se något ur en annan synvinkel på ett konkret sätt. Att använda design, visuell kommunikation eller konst eller vad man nu vill kalla det är ibland att sortera det subjektiva till en slags objektivitet för att sen kunna ge det utrymme att upplevas subjektivt i sin nya form igen. Det nya sammahanget kan ibland tillföra något och förstärka eller förtydliga det som är det allra viktigaste som kändes ourskiljbart innan. *Mycket sådant som inte kan förstås eller organiseras intellektuellt kan i stor utsträckning greppas i föreställningens intuitiva form. Den sinnliga kunskapen utgör grunden för den logiska* (Ulf Klarén, *Vara verkan eller verka vara- Om färg, ljus, rum och estetisk uppmärksamhet*).

VÄRLDENS BÄSTA MAMMAS FÖRUTSÄTTNINGAR

Världens bästa mamma dök först upp som en osynlig artefakt i mitt liv i form av den ludiga texten som förföljde mig. Denna text manifesterade på ett sätt min egen situationella kontext där jag gick runt i skolan och jobbade med text och typsnitt och den formgavs genom mina egna tillkortakommande som mamma se, *Bilaga #04 tillkortakommanden*. Jag lyckades aldrig göra den där fina katten som min pojkvän farmor gjort. Jag vet inte hur min mentala närvaro ska se ut när jag inte är fysiskt närvarande, jag vet bara hur den känns. Titeln eller meningen *Världens bästa mamma* som jag valt för mitt examensarbete förtydligar förväntningarna på moderskapet och på ett implicit vis sätter meningen ribban på hur väl man utför sitt moderskap, den fungerar som en parameter på en mammas vardagsskalan.

Min första ingångspunkt var att återskapa den här svävande texten som blivit en slags symbol för min egen mentala konflikt. I mina praktiska försök att konkritisera texten upptäckte jag att objektet i sig stod i centrum och att de inte skiljde sig avsevärt från det värde den *handstickade katten* redan formulerat. I *Bilaga #05 från objekt till idé om objekt* illustreras mitt tillvägagångssätt från ett ensamt manifesterande objekt till ett mer dramaturgiskt perspektiv. Jag hade redan idén om objektens värdebärande egenskaper, själva *utsmyckningsformen* men de behövde en *scen* och en *inramning* där den mentala konflikten kunde ta fysiskt form, agera och sättas upp på. *Det som synliggörs genom handlande, beteende, vokabulär och materiella artefakter måste således tolkas utifrån sin kontext för att ges mening* (Alvesson, Billing 1999).

ESTETISKA OCH VISUELLA REFERENSVÄRLDAR

Nya objekt med nya egenskaper

Sinnerliga kunskaper som ett objekt har inneboende i sig kan bekräftas genom vår erfarenhet av objektet. I vår kultur och i våra gemensamma visuella referenser finns ritualer och artefakter som kan representera olika situationer, roller och känslotillstånd. Den estetisk autonomi som hänger samman med yrkesrollen och moderskapet innefattar en mängd schablonmässiga objekt med narrativa egenskaper som skapar förutsättningar för examensarbetets karaktär. Objekten kan på så sätt representera de olika rollerna genom sin närvaro. Objekten kan också sammanfogas med andra objekt för att skapa en ny form med nya egenskaper. Det är här den *nya fysiska utsmyckningen* eller *idén om objekten* börjar ta form för att representera den *intuitiva mentala konflikten* rent materiellt.

Grafisk form, det visuella iscensättandet

De här olika objektens värdebärande egenskaper ligger alltså till grund för hur jag vill bygga upp och arrangera det visuella arbetet. Objekten kan placeras i ett annat sammanhang där de får en annan betydelse än den ursprungliga. Om jag ska artikulera den här känslan, måste jag frigöra objekt ur sitt ursprungliga sammanhang. För att gestalta *den nya ordningen* som bygger på det mentala kaos som de två rollerna skapar tillsammans måste jag bryta ner de två symboliska världarna och skapa en *ny värld* som verifierar det nya tillståndet eller den nya *scenen*. Det grafiska visuella arbetet blir att arrangera de nya objekten och de nya situationerna eller *scenerna* med hjälp av bilder där den mentala konflikten kan utspela sig i fysisk form.

Utställning, arbetets inramning

Den slutgiltiga lösningen ska presenteras i en utställningsform som kan binda samman det visuella arbetet som refererar till dess sociokulturella utgångspunkt eller sammanhang. För att illustrera de olika delar jag förutsatt mig att arbeta med och hur jag förhåller mig till den sociokulturella problematiken och hur jag vill arbeta med denna genom; *nya objekt, visuell komposition* och slutligen *utställning* finns illustrerat i *Bilaga #06 sociokulturellt prolem synliggörs genom design*.

PROBLEMSTÄLLNING

Min problemställning är inriktad mot visuell kommunikation inom området design

VÄRLDENS BÄSTA MAMMA

Att undersöka

I arbetet behöver jag kunskap om situationen, de olika rollerna och vilka attribut som kan företräda dem. Jag kommer framförallt att göra formmässiga avgränsningar i min symbolvärld som refererar till yrkesrollen och moderskapet. Mitt arbete begränsas till att utforska de två olika rollerna eller identiteterna på ett sådant sätt att de fortfarande kan skapa en bildmässig kontrast. Arbetet kommer till exempel inte specifikt ta upp modersrollen kontra ett traditionellt kvinnoyrke som kan innefatta liknande symbolvärld som den traditionella modersrollen redan har.

Det jag måste fråga mig är hur den mentala konflikten kan se ut när man är rumsligt skild från sitt barn men fortfarande mentalt närvarande? Hur ser det ut när yrkesrollen och modersrollen konkurrerar utrymme i tid och rum? Hur ska budskapet kommuniceras med hjälp av objekt och bilder i sin helhet för att förstärka innerbörden? Vilka etablerade referenssystem och spelregler kan jag använda för att tillföra något som rör samtiden?

Designuppgift

Med mitt examensarbete vill jag undersöka hur design och visuell kommunikation kan bidra till att synliggöra de förväntningar och krav som föreligger både yrkesrollen och moderskapet. Hur kan jag med mitt examensarbete angripa problematiken genom mitt eget yrkesområde och använda mig av de resurserna för att skapa ett slags stödspråk till den litteratur och debatt som faktiskt finns.

Mitt arbete ska inte gå ut på att ge förslag på en *ny och bättre ordning* utan kommenterar den ordning som finns nu som känns osynlig och ogreppbar. Vad är det för material, tekniker, beteenden och miljöers sammelsurium som kan användas för att ringa in yrkesrollen och moderskapet? Hur kan val av titel, objekt, bildsammansättning och format kommunicera den mentala konflikten utåt?

Tema

Temat är att arbeta med temat *världens bästa mamma*, där arbetsplatsens attribut kan användas på ett lekfullt sätt tillsammans med attribut kring idéer om vad en mamma är och ska vara. Jag vill att bildresultatet ska kunna kännas lite styvt eller strukturerat för att återge känslan från yrkeslivet men också att det ska finnas något i bilderna som kan gestalata konflikten på ett sätt som inte känns socialrealistiskt kritiskt och sorgligt i sin estetisk.

Designåtgärd

Det som jag vill åtgärda som designer är att konstruera en visuell produkt som ska kunna gestalta ett synliggörande av den här mentala konflikten och på vilket sätt den produkten ska presenteras.

FRÅGESTÄLLNING

Vilka artefaktiska former kan representera yrkesrollen och moderskapet i mitt arbete? Hur kan de här artefakter arrangeras med hjälp av visuell kommunikation för att illustrera känslan av den mentala konflikten? På vilket sätt skulle det kunna fungera i en utställningsform som binder samman det visuella arbetet på ett sådant sätt att utställningens konstruktion kontraherar med det visuella innehållet?

SYFTE

Att synliggöra det osynliga

Den här specifika känslan, konflikten, situationen jag arbetar med har ingen stickad katt att manifesteras sin närvaro med i det offentliga rummet så syftet med mitt arbete är att synliggöra problematiken om hur moderna yrkesarbetandes mammors vardagsliv är strukturerat. Något har lagts till i kvinnors rollupsättning; *yrkeslivet* men bilden av moderskapet har i stort inte genomgått samma övergripande förändring som yrkeslivet har medfört. Sinnebilderna av ett *bra* modersskap går inte hand i hand med ett parallellt yrkesliv. Genom att arbeta med en bildmässig föreställningsvärld kan jag försöka åstadkomma en kulturell distans till de känslomässiga innehållet bilderna står för. Genom att arbeta med negationer i artefaktisk form tagna från yrkeslivet och livet som mamma kan bilderna gestalta de omständigheter som mentalt råder och förhoppningen är att kommunicera konflikten på ett mer hanterbart sätt.

Syftet är också att göra själva ämnet mer lättillgängligt genom att arbeta med problematiken inom en annan scen än litteraturen och forskningen med hjälp av visuella kommunikativa metoder. Jag tror att med hjälp av bilder kan man lättare sätta ord på det man känner. En bild kan fascinera, beröra och informera. Som betraktare blir du alltid påverkad av en bild på något sätt.

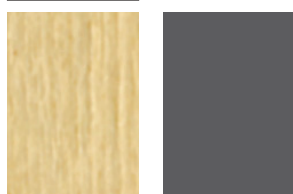
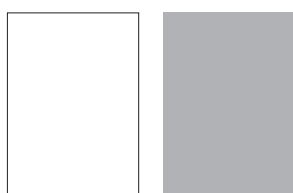
Syftet med projektet är också att göra ett analytiskt påstående av den mentala konflikten eller någon slags kunskapsbild att relatera teorierna till, en slags mind map. Min förhoppning är också att en manlig publik ska börja ifrågasätta (även om omedelbara redaktionen kan starta i en försvarsposition) vilka förutsättningar de själva har i sin konflikt till den traditionella mansrollen som familjeförsörjare, där arbetstiden för ekonomisk omhändertagande är anpassad till den offentliga produktionen och inte efter familjens nya behov där kvinnan också bidrar till den gemensamma försörjningen.

MÅL

Målet för examensarbetet specifikt i första hand att arbeta fram en visuell rumslig installation med hjälp av en mängd bilder, där själva utförandet och formen av installationen på plats också relaterar till bildernas innehåll. Målet är att bilderna och installationen ska vara klara till HDKs magister examensutställning på Röhsska i maj 2008.

RESULTAT/DE NYA OBJEKTEN

Det slutgiltiga artefakterna konstruerades utifrån material och objekt som jag uppfattade hade narrativa och estetiska värden på ett sådant sätt att de kan kommunicera sina inneboende egenskaper som gav karaktär åt både yrkesrollen och moderskapet.

ÖVERGRIPANDE FÄRGVAL

Färgerna är valda utifrån stereotypiska sinnebilder av yrkesrollen och moderskapet. Det finns det byråkratiska gråa och det moderliga rosa. Svart och vitt för kontrastförstärkning och slutligen den nakna trämaterialiet som följt mig från första början och som återfinns i de enkla och funktionella föremålen som används både inom det betalda och obetalda arbetsuppgifterna som genomsyrar vardagen. Färgerna är också en möjlighet till förlängning att förstärka uppblandningen av platser och material.

NARRATIVA ARTEFAKTER

Här kommer en presentation av några exempel på narrativa artefakter jag framställt eller valt att använda mig av i arbetet. Alla situationer och objekt kommer inte att tas upp i och med att de framställts från samma idémässiga utgångsläge.

Halsduken

Halsduken har sin utgångspunkt i min första kontakt med konflikten, att vid sidan om arbetet skedde något parallellt i mitt medvetande. Det repetitiva omsorgsarbetet gjorde sig påmint. Att fästa två pennor i stället för stickor i halsduken manifesterar dels konflikten mellan rollerna men den påvisar också att det obetalda omsorgsarbetet också innefattar en kunskap som sällan värdesätts på samma sätt som betalt arbete gör.

Sandtårtan

Sandtårtan är konstruerad utifrån idén att överträffa sig själv i motprestation för den tid som försvunnit för barnen i arbetstid födelat på betalt och obetald arbete. Den sammanfattar idealbilden av att vara en mamma som kan baka och även har tid att leka med sina barn förutom att arbeta. Tårtan är det som händer mentalt när tiden blir knapp, det blir ett sammelsurium av olika *mammakvaliteter* som dras till det extrema för att kompensera i tid och rum. Se, *Bilaga #07 exempel på tillvägagångssätt för de nya objekten*.

DOCKSKÅPSKONTORET SOM OBJEKT FÖR ISCENSÄTTANDE

Dockskåpet är en återkommande scen som kan relatera de nya artefakterna till en plats eller kontext i vilken de kan representeras. Att bygga platsen som ett kontor i dockskåpsformat skapar också en känsla av att det här stället inte har ett utrymme att vara en riktig arbetsplats fullt ut. Dockskåpet är också en metafor för leken med rollerna och platsen där barn i praktiskt utförande relaterar till och går upp i olika roller som finns i deras omgivning. Dockskåpet är också ett uttryck av vad som sker i själva rummet på en mental nivå. Dockskåpet fungerar som utgångspunkt för de andra händelserna i det visuella resultatet. Dockskåpet är också på sitt sätt en metafor för samhällsstrukturen, den rent fysiska frånvaron av sitt barn men den mentala närvarons påtaglighet. En slags kuliss där konfrontationen sker. Dockskåpet kan också användas för att knyta ihop de övriga bilderna med förändring av detaljerna i dockskåpet. I *Bilaga #07 exempel på tillvägagångssätt för de nya objekten* förklaras hur dockskåpet är uppbyggt för att fungera för det visuella arbetet och även bilder och beskrivningar för en del andra objekt också.

RESULTAT/VISUELL KOMPOSITION

Den visuella lösningen gestaltar hur de narrativa artefakterna ska fungera i förhållande till varandra och med varandra sin nya kontext.

TVÅDIMENSIONELL VISUELL KOMPOSITION AV BILD

Tankar om bildgrammatiken i resultatet

Det tvådimensionella visuella resultatet av dockskåpets närvaro påverkar de andra ögonblicks bilderna så de blir tydligare i sitt sammanhang. Dockskåpskontoret blir själva kontexten i vilket den mentala konflikten får utlopp genom de narrativa artefakterna. I det tvådimensionella resultatet får också objekten sin slutgiltiga komposition som bidrar till att den mentala upplevelsens också skildras i ett praktiskt utförande genom en kanalisering via objekt från kontoret (yrkesrollen) men också med objekt eller utföranden från hemmets sfär (moderskapet).

NÄRVARO AV FRÅNVARO ELLER FRÅNVARO AV NÄRVARO?

När jag var liten upplevde jag alltid min mammas närvaro i hennes frånvaro om ljuset stod på hemma eller om hon glömt att stänga av radion när hon åkte till jobbet. Jag visste också att hon aldrig var längre bort än #1 på snabbvalstelefonen i köket.

I bilderna i mitt examensarbete finns heller aldrig själva utövaren närvarande. Att tillföra en mänsklig kropp eller person i det bildmässiga arrangemanget tar bort fokuset från att sätta artefakternas inneboende värde av utvidgad känslorelaterad kunskap i centrum, som den enskilda individen har om föremålet. Konflikten utspelar sig på ett mentalt plan och att direkt konkretisera sin inre konflikt i den fysiska omgivning som man befinner sig i ger konflikten ett tydligare värde eller en mer greppbar förståelse att relatera till. Bilderna berättar att personen är närvarande genom ett praktiskt utförande eller handlande. Något annat som sker i bilderna är också att objekten i vissa fall tycks ha antagit en levande form och tagit över situationen när de väl frigjorts från den mentala till det fysiska formen och det här påminner mig om känslan att aldrig riktigt ha full kontroll över två situationer samtidigt i tid och rum.

Bilderna som presenteras i det visuella kompositions resultatet är inte exakta i utsnitt, färger och komposition. Det är inte färdigställt när rapporten skrivs. Bilderna skapar ändå ett övergripande intryck och det är mindre men tidskrävande justeringar som ska göras klart för tryck. De bilder som presenteras är ett utsnitt av den totala mängden.

DUST BUNNY

CAMO-SHIRT

ON A MISSION TO MARS

INGEN TITEL

BAKE OVER

OPERATION ICEBERG

BLOFELD

WHAT YOU EAT DON'T MAKE ME SHIT

RESULTAT/UTSTÄLLNINGENS FORM

Utställningsformen får bilderna sin slutgiltiga destination där bildgrammatiken knyts samman med en rumslig upplevelse. Denna rumsliga upplevelse statuerar eller realiterar förståelsen av innerbörden i den mentala konflikten i ytterligare ett fysiskt stadium mot åskådaren.

En klassisk klädnyppa.

RUMSLIG INSTALLATION

Publiceringsformen eller bindningen hade som förutsättningar att koherera till bildernas innehåll. Idéerna om utställningsformen har därför växt fram parallellt med objekten och de visuella kompositionerna.

VÄRLDENS BÄSTA MAMMA PUBLICERAS

Det slutgiltiga utställningsresultatet kommer att inträffa i det rumsligt utställningen som producerar själva *bindningen* av mitt visuella arbete. Genom att arbeta med flera bilder tillsammans skapas sekvenser av handlanden. Den enskilda bilden måste inte slaviskt följa exakt samma utgångssidé som en större bildyta kan ha i sin helhet.

Bilderna innehåller också vita punkter som symboliserar hålen på kontorspapper. I bilderna finns hålen bara illustrerade som formbegrepp. Att använda det som en illustrativ detalj förstärker dels känslan av uppblandningen inom den mentala konflikten men gör också att bilderna ökar sitt sekvensvärde. I vissa fall löper samma handling över två bilder till en längre sekvens som inte avslutas däremellan (exempel, telefontvätt bilden). Meningen med bildernas komposition och illustrativa element är också att det handlar om något fortgående, något repetitivt som återkommer.

Bilderna inbördes förenas med varandra genom att hängas upp som tvätt på tvättlinor med hjälp av klädnyppor i trä. Bilderna kommer att tryckas med pigmentfärg eller dispersionsfärg på ett relativt styvt tyg med viss transperens för att inte tappa formen, genom att trycka på tyg relaterar också till materialet i sig till situationen. Genom att använda tvätthängningsstrukturen går åskådaren rakt in i konfliktens epicentrum.

Linorna kommer att fästas över rummet. Vart och hur det här exakt ska fästas är något som kommer att få arbetas fram närmare utställningens hängning. Här jämte visar jag en illustration för tänkbar hängning. Det här är alltså ett beslutfattande som ligger utanför datum då själva rapporten lämnas in, dels för att undersökning av färdigtryckt material och förutsättningarna för samarbetet med utställningens kuratorer för examensutställningen som sker efter den här rapporten. Den total installationen kommer att bestå ca 22-27 bilder. Golvets utrymme under *tvätten* kommer att avgränsas av en grå plastgräsmatta, dels för att göra en tydlig avgränsning på samma sätt som *dockskåpskontoret* gör i själva bilderna men också för att i ren fysisk form på platsen återge den yta som finns under någon som hänger tvätt ute. Att välja plast och grått är för att i förlängningen relatera till yrkesrollens artificiella natur. Fler förslag och beskrivningar finns i *Bilaga #08 att hänga för utställning*.

Min grundtanke med att *hänga tvätt* var att arbeta med en teknisk lösning som genom sig själv och sin funktion också hade en igenkännande förståelsefaktor i praktisk handling hos åskådaren. Genom att hänga bilderna som tvätt kan funktionen och den estetiska upplevelse som det skapar tillsammans bidra till att lyfta fram och synliggöra innehållet i bilderna på ett mer direkt sätt. För att se alla bilder måste besökaren gå in i tvättvärlden mellan linorna och det är först där den fysiska närvaron av en person aktiveras eller blir synlig. Beträktaren blir sålades en del av sin egen subjektiva upplevelse. Genom att stå i centrum av verket blir det också lättare att relatera till bilden av sig själv sedd utifrån genom de förutsättningar utställningsplatsens karaktär i sig omsluter, att skärskåda.

Här är ett förslag på hur bilderna kan hängas upp tillsammans för att skapa en större bildyta där bilderna förankras i varandra.

AVSLUTANDE DISKUSSION

DISKUSSION

Att lyfta ut vardagliga objekt ur sitt sammanhang, skapa nya vardagliga objekt utifrån de två olika rollernas objektvärldar och företelser och släppa ner dem i en annan kontext, presentera dem inom en annan scen där sinnet är inställt på något annat än det vardagliga ger också konstellationen en mer neutral fond där betydelsen av innehållet blir mer kommunikativt. Om man skalar bort det där givna runt omkring från den så kallade ursprungssituationen kanske man också kan se värdet av den dagliga omsorgen av barn och familj. Den här nya splittrade ordningen kan också manifesteras den reella situationen som den egentligen hade kunnat se ut om den yttrat sig i fysisk form.

Det så kallade osynliga har också ett värde, den mentala konflikten eller mentala omsorgen i sin osynlighet har ersatt den reella omsorgen eller närvaron. Hur ska det moderna föräldrarskapet modifieras in i framtiden? Hur kan vi behålla kulturella värden utan att förslavas av dem? De flesta småbarnsföräldrar med vanliga jobb har inga glapp i tid eller rum mellan yrkesarbete och barnomsorg där de kan uttrycka sina erfarenheter som rör det här ämnet. Det här är ju främst något om finns representerat inom den moderna litteraturen, där oftast kvinnor som har skrivandet som yrke får betalt för att ventilera. En bok som faktiskt har dubbla uttryck är Linda Skugges *Ett tal till min systers bröllopp* där följdaktigen bokens litterära kvalitet är konstruerad utifrån situationen hon beskriver. Boken innehåller små korta fragmentariska rapporter mellan arbetet och tiden med barnen i konstant kaos.

I mitt syfte hade jag också med att jag ville arbeta med en bildmässig föreställningsvärld för att försöka åstadkomma en kulturell distans till det känslomässiga innehåll bilderna står för. Jag tror bilderna är lättare än att ta sig an tio arga kvinnor böcker till som de som egentligen borde läsa dem aldrig läser ändå. Den som betraktar bilden kan alltid tycka något annat om den eller relatera sina egna erfarenheter till själva bilden eller bara inte gilla rosa eller undra hur något är gjort. Med kulturell distans menar jag inte att ta udden av ämnets betydelse men jag tror att det finns olika sätt att arbeta med problematiken inom olika ämnesområden, mitt ämnesområde är att få någon att vilja titta på någonting och se det och försöka förstå det dom ser.

Vad mitt arbete skulle kunna ha för nytta eller konsekvens är svårt att säga just nu. Men en sak som jag har förstått är att det här är ett känsligt ämne där både kvinnor och män, feminister och icke feminister blir provocerade av olika anledningar. Att göra något i vår skola är en extremt skyddad miljö, folk kan vara lite som dom vill och arbeta med nästan vad som helst utan att någon reagerar. Jag tror att det är därför jag arbetar med bilder, jag kan aldrig föra en dialog om det här utan att tappa fattningen. Bilderna är där på samma sätt som den stickade mössan, jag har gjort dom för min egen skull men också för dom som är i samma situation och inte har tid att göra bilder en massa timmar varje dag eller läsa böcker för att uttrycka det dom känner.

Att delta i examensutställningen på Röhsska sätter in mina bilder i en kontext där museet har en upphöjande effekt på själva verken och i mitt fall står det i kontrast till problematiken som jag arbetet med. Det handlar ju också om att sätta värde på någonting som ofta tas för givet i det dagliga livet ut flera olika vinklar. Egentligen har Röhsska inte den formen av publik som skulle kunna beröras mest av arbetet men det är något som får utvecklas efter examenskursen.

En annan sak jag har reflekterat över är debatten som pågår i tidningen Metro varje vecka där olika kolumnister skriver om pappans rätt till sina egna barn. Det här ser jag som en positiv utveckling på att sätta värde på familjen ur ett jämställdhetsperspektiv. Det här var inget man drog upp till offentlig debatt på 80-talet precis. Förmodligen kommer det finnas ett arbete framöver för männen att positionera sig inom de traditionellt sett kvinnliga ansvarsområdena på samma sätt som det varit för kvinnor att etablera sig i det offentliga yrkeslivet. Det här kommer vara en bidragande faktor till att förväntningarna inom moderskapet och faderskapet får nya innebörder.

DEN EGNA PROCESSEN

För mig har det känts viktigt att gestalta något som ligger nära mitt eget engagemang genom mitt examensarbete. Examensarbetet i sig blir i stort sett en slags avrundning för alla de utbildningar och projekt jag arbetat med under de sista tio åren och innefattar olika delmoment från olika område i mitt liv.

I det här arbetet har ja verkligen saknat att arbeta med någon annan. Att arbeta själv gör att alla små beslut är helt avgörande och energikrävande på ett överkligt sätt. När jag tog in en fotograf även om jag hade bilden klar över hur jag ville ha det så lyckades han förstå vad jag menade och sen utförde han det på ett sätt som hade tagit evigheter för mig att lista ut själv. När han fotograferade höll jag på att somna och det är ett bra betyg för jag somnar sällan. Han hade kontroll över det han gjorde och det gjorde att jag fick kontrollen över mitt arbete igen. Utan fotograf och utan mitt stipendie från Fredrika Bremer Stiftelse som gjorde att jag kunde betala fotograf och köpa material till mina objekt hade mitt arbete fått göras i illustratör och jag är väldigt tacksam för att jag kunde arbeta utifrån den visionen jag hade från början, att arbeta med reella objekt.

Att göra de här bilderna har bidragit till att jag själv försöker ställa mig utanför den situation jag beskriver med arbetet, inte rent praktiskt men att jag försöker bli mer observant till varför andra tycker som de tycker eller gör som de gör. Det jag känner eller arbetar med är inte empiriskt på något sätt, det är bara en del av en sida. Jag har jobbat med *varat* på ett sätt och det blir paradoxalt för när jag inte jobbar är jag i det jag jobbar med, så jag är aldrig ledig från vad? Det har känts väldigt extremt men har också varit en möjlighet givetvis, jag lever ju mitt i researchen och möjligheten till materialanskaffning. En dag när jag satt och trädde upp marshmallows till mitt projekt i köket tänkte jag på mina *tillkortakommanden* och undrade varför jag inte hade någon hobby. Den fruktansvärre upptäckten var att mitt jobb, mitt familjeliv och min hobby var en och samma sak fast jag står i ständig konflikt till alltihopa. Det är stunder som den jag bestämmer mig för att jag vill ha ett jobb mellan nio och fem. Den egna processen sa till mig att om allt är ett jobb så måste du säga upp dig och det sker 08.30 den 22 april, vi ses då!

REFERENSER

Alvesson, Mats / Billing, Yvonne Due (1999) *Kön Och Organisation*
ISBN 9144008465

Angelika Friedrich, Jan (2000) *Kön och genus*
Sökväg på internet 08-04-03:
<http://www.schwedenecke.de/genus.htm>

Bengtsson, Annki (11 november 2002) Annki Bengtsson yelchs kulturredaktör om
Yvonne Hirdman. *Tillsätt kvinnor men rör inte om*
Sökväg på internet 08-04-03:
<http://www.yelah.net/yelah/20021104/litteratur021111>
ISSN: 1650- 9560

Elvin-Nowak, Ylva (1998) Flexibilitetens baksida
Stockholms Universitet Psykologiska Institutionen RAPP 134:101

Elvin-Nowak, Ylva (2001) *I sällskap med skulden, om den moderna mammans vardag*
Stockholm: Albert Bonniers Förlag AB. ISBN 91-0-057406-6

Hirdman, Yvonne (1995) *Att lägga livet till rätta -Studier i svensk folkhemspolitik*
ISBN 91 7798 276 2

Hirdman, Yvonne (1998) *Genussystemet: Om kvinnors sociala underordning*
Kvinnovetenskaplig tidskrift, nr 3

Klarén, Ulf *Vara verkan eller verka vara- Om färg, ljus, rum och estetisk uppmärksamhet*
Sökväg på internet 2008-04-03:
http://216.239.59.104/search?q=cache:brm9-um3X_sJ:staffwww.itn.liu.se/~tomny/TNGD03/misc/Verkan.pdf+Ulf+Klar%C3%A9n+Vara+verkan+eller+verka+vara&chl=s v&ct=clnk&cd=3&gl=se&client=firefox-a

Skugge, Linda (2006) *Ett tal till min systers bröllop*
Pirat förlaget ISBN 9164201635

Statistiska centralbyrån (2003) *Tid för vardagsliv Kvinnors och mäns tidsanvändning*
1990/91 och 2000/01 Levnadsförhållanden Rapport nr 99 Statistiska centralbyrån 2003
